

Kur'ân'da yemin ifadeleri

Almanya'dan okuyucumuz: “Kur'ân'da batmakta olan yıldızlara, incire, zeytine... vs Allah yemin ediyor. Sorularım şunlar:

1- Kur'ân'da geçen bu yeminler Allah'ın sözü müdür?

2- Allah yemin eder mi?

3- Cenâb-ı Hak bizim gibi aciz kullarına neyi inandırmak için yemin etmektedir?

4- Cenâb-ı Allah, kendi yarattığı varlıklar üzerine neden yemin etme gereği duymuştur?”

1- İnsanoğlu tarih boyunca konuşmalarına ve sözlerine kuvvet vermek, muhatabını iknâ etmek, sözlerinin doğruluğuna güvenilmesini istemek ve bunu sağlamak için yemini kullanmıştır. Yani yeminli ifadeler kullanmak insanoğlunun yabancı olduğu bir üslûp değildir. Kur'ân'da geçen yeminli ifadeler de, insanın anladığı seviyeden insana hitap eden Allah'ın şüphesiz birer sözüdür.

2- Âyetlerde de görüldüğü gibi, Cenâb-ı Allah bizzat Kendi Yüce İsmi üzerine yemin ettiği gibi¹; peygamberlerine², peygamberlerin yaşadığı veya vahyin geldiği beldelere³, meleklerle⁴, Kur'ân'a⁵, kıyâmet gününe⁶, kâinatta var olan bazı varlıklar üzerine, meselâ kaleme⁷, gökyüzüne⁸, güneşe⁹, aya¹⁰, geceye¹¹, sabaha¹², kuşluk vaktine¹³, ikindi vaktine¹⁴, yıldızla¹⁵, havaya¹⁶ ve bitkilere¹⁷ yemin etmiştir.

3- Kur'ân, Âlemlerin Rabbi sıfatıyla Allah'tan, kullarına gelen İlâhî kelâmlar mecmuâsıdır. Bizim fikir, algılama ve anlayış seviyemize inen Kur'ân-ı Hakîm'in, âyetlerinde ve beyanlarında yeminli ifâdelere yer vermesi de, bizim algıladığımız biçimde anlaşılabilirliğini, ciddiyetini ve sözlerinde hilâfı olmadığını anlamamızı sağlamak içindir. Cenâb-ı Hak, bazen yeminle âyetlerini doğrulamış ve kuvvetlendirmiş; bazen de bir takım varlıkları yemin konusu yaparak bu varlıkların insanlık için değerine ve kıymetine işâret etmiş ve dikkatleri bu varlıklar üzerine çekmiştir.

4- Cenâb-ı Allah, insanların âyetlere olan î mân ve güvenlerini temin etmek, verdiği haberleri kuvvetlendirmek, varlıklar ve nesneler üzerinde tefekkürü teşvik etmek, nîmetlerini hatırlatmak; Kur'ân'ın, Kur'ân'ın verdiği haberlerin, kıyâmet gününün, âhiret gününün, öldükten sonra dirilişin, hesabın, Cennetin ve Cehennem hak olduğu konusunda insanları iknâ etmek ve bunlarda muhtemel şek ve şüpheyi ortadan kaldırmak gibi hikmetlerle, âyetlerini yeminli ifadelerle takviye etmiştir.

Meseleye mânâ-yı ismiyle değil, mânâ-yı harfiyle bakmamız gerekiyor. Yani, Allah'ın üzerine yemin ettiği her şey, kendi başlarına değerli değil, Allah'ın yaratmış olması itibariyle yücedir, değerlidir ve kıymetlidir. Cenâb-ı Allah Kendi Zâtının yüceliğini bildirmek ve isim ve sıfatlarının tecellîlerinin kemâlini ve eşsizliğini göstermek için varlıklar üzerine çeşitli şekillerde dikkatleri çekmiştir. Her şey Allah'ın kudretinin ve hilkatinin eşsiz şekilde tecellisi ve tasarrufu değil midir? Zatı Yüce olan Cenâb-ı Allah, eşsiz ve sayısız isim ve sıfatlarının eseri olan mevcudat üzerine yemin etmekle, aslında kudretinin ve hilkatinin muhtelif tecellilerine, dolayısıyla kudretinin azametine, hikmetinin kemâline, rahmetinin kuşatıcılığına, hilkatinin benzersiz güzelliğine yemin etmiş olmaktadır.¹⁸

DUÂ

Ey Sâdık-ı Şekûr! Şükürde azımızı çok eyle! Kusurda çoğumuzu az kıl! İtaatte ruhumuzu haz eyle! İsyanda nefsimizi bize bırakma! Nefsimizi rahmaniyetinin, kalbimizi rahimiyetinin, aklımızı hakîmiyetinin cilveleriyle süslendir! Gönlümüzü aşkınla ihyâ et! Ömrümüzü hizmetinle taçlandır! Vaktimizi nurunla şahlandır! Âmin!

Dipnotlar:

- 1- Hicr Sûresi, 15/92.
- 2- Yâsîn Sûresi, 36/1.
- 3- Tûr Sûresi, 52/1-3; Beled Sûresi, 90/1.
- 4- Sâffât Sûresi, 37/1; Nâziât Sûresi, 79/1-2.
- 5- Vâkıa Sûresi, 56/77; Tûr Sûresi, 52/2.
- 6- Kıyâmet Sûresi, 75/1.
- 7- Kalem Sûresi, 68/1.

8- Burûc Sûresi, 85/1; Târik Sûresi, 86/1.

9- Şems Sûresi, 91/1. 10- Şems Sûresi, 91/2.

11- Leyl Sûresi, 92/1.

12- Fecr Sûresi, 89/1.

13- Duhâ Sûresi, 93/1.

14- Asr Sûresi, 103/1.

15- Necm Sûresi, 53/1.

16- Zâriyât Sûresi, 51/1.

17- Tîn Sûresi, 95/1.

18- Mektubat, s. 378